Міністерство освіти і науки України

ОДЕСЬКА ДЕРЖАВНА АКАДЕМІЯ БУДІВНИЦТВА ТА АРХІТЕКТУРИ

Інженерно-будівельний інститут
Кафедра будівельної механіки

СИЛАБУС
освітньої компоненти - ВК

Навчальна дисципліна - **Оптимальне проектування будівельних конструкцій**

Освітній рівень	другий (магістерський)	
Програма навчання	вибіркова	
Галузь знань	19	Архітектура та будівництво
Спеціальність	192	Будівництво та цивільна інженерія
Освітня програма	ОНП Промислове та цивільне будівництво	
Обсяг дисципліни	**4 кредити ECTS** (120 академічних годин)	
Види аудиторних занять	лекції, практичні заняття	
Індивідуальні та (або) групові завдання	розрахунково-графічна робота	
Форми семестрового контролю	залік	

Викладачі:
Твардовський Ігор Олександрович, к.т.н., доцент кафедри будівельної механіки, igortvardovsky@gmail.com

В процесі вивчення даної дисципліни студенти **ЗНАЙОМЛЯТЬСЯ З ОСНОВАМИ МЕТОДІВ ОПТИМАЛЬНОГО ПРОЕКТУВАННЯ БУДІВЕЛЬНИХ КОНСТРУКЦІЙТА ЗДОБУВАЮТЬ НАВИЧКИ ВИКОРИСТАННЯ ЦІХ МЕТОДІВ В ІНЖЕНЕРНІЙ ПРАКТИЦІ**.

Наприклад: здійснити обґрунтований вибір критерія оптимальності при складанні цільових функцій і методу для знаходження оптимального розв'язку завдання.

Передумовами для вивчення дисципліниє набуття теоретичних знань та практичних навичок за такими дисциплінами: Вища математика, Інформатика, Чисельні методи рішення інженерних задач, Опір матеріалів, Будівельна механіка (базовий та спеціальний курси), Будівельні конструкції.

Диференційовані результати навчання:

знати:

- основні методи математичного моделювання;
- основні класичні методи оптимізації;
- питання комп'ютерної реалізації відповідних алгоритмів оптимізації.

володіти:

- методами лінійного програмування;
- методами нелінійного програмування.

вміти:

- формалізувати завдання оптимізації механічної системи;
- здійснити обґрунтований вибір критерію оптимальності при складанні цільових функцій і методу для знаходження оптимального розв'язку завдання;
- прогнозувати очікувані результати

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН

№п/п	Назва тем	Кількість годин			
		лекції	практичні	лабораторні	самостійна
1.1	Основні поняття оптимального проектування. Критерії оптимальності. Цільова функція.Математичні моделі прийняття рішення.	4	2		10
1.2	Математичне формулювання задачі методи вирішення. Лінійне програмування.	4	2		10
1.3	Нелінійне програмування. Задачі безумовної оптимізації (методи нульового порядку, градієнтні методи, методи Ньютона, методи спуску). Задачі умовної оптимізації (метод множників Лагранжа, метод штрафних функцій, метод визначення сідлової точки).	4	2		10
1.4	Умови Куна-Таккера. Інтерпретація умов Куна-Таккера . Теореми Куна-Таккера.	4	2		10
1.5	Функції декількох змінних. Методи прямого пошуку. Метод пошуку по симплексу. Метод пошуку Хука-Дживса. Равнопрочна конструкція	4	4		20
1.6	Пружні конструкції при динамічних навантаженнях.Стрижні і балки..	4	4		20
	Всього	**24**	**16**		**80**

Лабораторні заняття – навчальним планом не передбачені.

Критерії оцінювання та засоби діагностики

Мінімальний та максимальний рівень оцінювання щодо отримання «заліку» за навчальною дисципліною «Оптимальне проектування будівельних конструкцій» складає 60 балів і може бути досягнений наступними засобами оцінювання:

Засоби оцінювання		Мінімальна кількість балів	Максимальна кількість балів
Вид контролю	Кількість у семестрі		
Виконання розрахунково графічної роботи	1	25	45
Захист розрахунково графічної роботи	1	15	25
Контроль знань:			
- Поточний контроль знань (стандартизовані тести)	2	20	30
Разом		**60**	**100**

З дисципліни передбачено виконання розрахунково-графічної роботи.

Розрахунково-графічна робота - Оптимальне проектування статично визначеної ферми мінімальної ваги.

Склад роботи

- скласти цільову функцію;
- сформувати обмеження по міцності;
- сформувати обмеження по переміщенням;
- мінімізувати цільову функцію та визначити необхідні площі перетинів стержнів ферми.

Робота виконується у вигляді пояснювальної записки.

Методичні рекомендації до виконання розрахунково-графічної роботи [1].

Два рази за семестр проводяться експрес контроль знань - стандартизовані тести (до 20 тестових питань), наприклад:

1. Постановка задачі оптимізації припускає існування наступних умов
   a) альтернативного методу розрахунків критерію оптимізації
   b) наявність об'єкта оптимізації й мети оптимізації
   c) збіжності оптимізуючих процедур
   d) наявність системи оптимізуючих процедур.

2. У нелінійнім програмуванні визначити глобальний екстремум можна лише методом
   a) симплекс-методом
   b) динамічного програмування
   c) градієнта
   d) золотого перетину

Підсумковий контроль знань проводиться для студентів, що не змогли з будь яких причин набрати необхідну кількість балів, або для студентів, що бажають збільшити вже набрану кількість балів. Підсумковий контроль знань здійснюється у вигляді усної бесіди з викладачем.

Інформаційне забезпечення

Основна література

1. Калініна Т.О., Бекірова М.М., Сидорчук М.М. Оптимальне проектування будівельних конструкцій.: Методичні вказівки. - Одеса: ОДАБА, 2018. - 19 с.
2. Бейко, І.В. Задачі, методи і алгоритми оптимізації / І.В. Бейко, П.М. Зінько, О.Г. Наконечний. - Рівне: Вид-во НУВГП, 2011 – 624с.
3. Катренко, А.В. Дослідження операцій. Підручник / А.В. Катренко - Львів: «Магнолія плюс», 2004. – 549 с.
4. Григорків, В.С. Оптимізаційні методи та моделі. Підручник / В.С. Григорків, М.В. Григоркив – Чернівці: Чернів. нац. ун-т, 2016. – 400с.
5. Желдак, М.І. Основи теорії і методів оптимізації / М.І. Желдак, Ю.В. Триус. – Черкаси: Брама Україна, 2005. – 608 с.
6. Галлеев , Э. М. Оптимизация: Теория. Примеры. Задачи / Э. М. Галлеев, В. М. Тихомиров. – М.: Эдиториал УРСС, 2000. – 317 с.

Допоміжні джерела інформації

7. Дащенко, А.Ф. ANSYS в задачах инженерной механики / А.Ф. Дащенко, Д.В. Лазарева, Н.Г. Сурьянинов / Изд. 2-е, перераб. и доп. Под ред. Н.Г. Сурьянинова. - Одесса. - Пальмира, 2011. - 505 с.
8. Попов, Ю.Д. Методи оптимізації / Ю.Д. Попов, В.І. Тюптя, В.І. Шевченко-Київ.: Електронне видання, 2003. - 215с.